

Βασικοί ορθογραφικοί κανόνες που μάθαμε μέχρι τώρα

1) δι(σ) και δυσ

Υπάρχουν κάποιες σύνθετες λέξεις που αρχίζουν από δυσ ή δισ και ανάλογα με τη σημασία τους γράφονται με «υ» ή με «ι».

- Με «υ» γράφονται οι λέξεις που δηλώνουν μια δυσκολία ή μια κακή ιδιότητα π.χ. **δυσάρεστα** νέα (=άσχημα/κακά νέα) **δυσκίνητα** καράβια (=καράβια που μετακινούνται με δυσκολία) **δύσμοιρη** οικογένεια (=οικογένεια που έχει κακή μοίρα)
- Με «ι» γράφονται οι λέξεις που δηλώνουν ότι κάτι είναι 2 φορές π.χ. **δισέλιδο** περιοδικό (=περιοδικό που έχει 2 σελίδες), **δίωρο** μάθημα (=μάθημα που διαρκεί 2 ώρες) **διώροφη** πολυκατοικία (=πολυκατοικία με 2 ορόφους)

*Προσοχή στη λέξη **διώροφος** (2 όροφοι) → το «ο», γίνεται «ω» μέσα στη λέξη.

2) επίθετα σε -ινος/-ηνος/-εινος/-οινος/-υνος

Τα περισσότερα επίθετα που τελειώνουν σε -ινος γράφονται με «ι»

- πέτρινος τοίχος
- μάλλινη μπλούζα
- κίτρινα λουλούδια
- καλοκαιρινές διακοπές
- κλπ

Υπάρχουν όμως και εξαιρέσεις

- ηνος: φτηνός
- εινος: φωτεινός, ορεινός, ταπεινός, σκοτεινός, υγιεινός
- οινος: κοινός
- υνος: υπεύθυνος, ανεύθυνος, επικίνδυνος, ακίνδυνος

3) ωφελώ και οφείλω

Αυτά τα δύο ρήματα μοιάζουν λιγάκι και μας μπερδεύουν συχνά τόσο με την ορθογραφία τους όσο και με τη σημασία τους

Ωφελώ= έχω καλή επίδραση σε κάποιον ή σε κάτι/ κάνω κάτι καλό

π.χ. Οι φθινοπωρινές βροχές **ωφελούν** τα σπαρτά.

Οφείλω= χρωστάω κάτι σε κάποιον/ αισθάνομαι υποχρεωμένος/ έχω καθήκον

π.χ. Ο Σπύρος **οφείλει** ένα μεγάλο ποσό στην τράπεζα

π.χ. Σου **οφείλω** μια συγγνώμη που σε στεναχώρησα χθες.

4) Η οικογένεια της λέξης **ύδωρ**

Υδωρ στα αρχαία ελληνικά σημαίνει νερό και σήμερα χρησιμοποιούμε πολλές λέξεις που προέρχονται από αυτή τη λέξη.

ύδρευση

υδάτινος

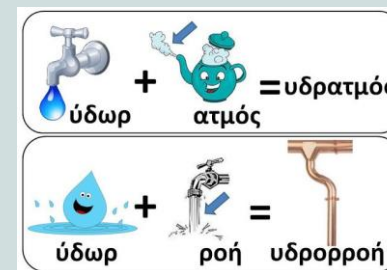
υδραγωγείο

ενυδρείο

αφυδάτωση

λειψυδρία

Βλέπετε ότι σε όποια λέξη κι αν κρυφτεί η αρχαία λέξη **ύδωρ** διατηρεί το «**υ**». Θα το θυμάστε εύκολα γιατί το γράμμα «**υ**» μοιάζει με σταγόνα.

5) Ουδέτερα ουσιαστικά σε –υ

Εμείς από τις πρώτες τάξεις του σχολείου μαθαίναμε ότι τα περισσότερα ουδέτερα που τελειώνουν σε –ι, γράφονται με «ι» π.χ. το σπίτι, το παιδί, το παπί, το ποντίκι, το σκουλήκι, το σχοινί, το ποτήρι κλπ

ΑΛΛΑ..... κι εδώ έχουμε εξαιρέσεις. Υπάρχουν κάποια ουδέτερα που γράφονται με «υ» στο τέλος, αυτά είναι:

το βράδυ (τα βράδια)

το δάκρυ (τα δάκρυα)

το στάχυ (τα στάχυα)

το δίχτυ (τα δίχτυα)

το δόρυ (τα δόρατα)

το οξύ (τα οξέα)

6) Η οικογένεια της λέξης ποιώ

Η λέξη **ποιώ** είναι επίσης αρχαία ελληνική λέξη και σημαίνει κάνω/φτιάχνω/δημιουργώ, πολλές λέξεις που χρησιμοποιούμε σήμερα κρύβουν μέσα τους αυτή τη μικρή λεξούλα και διατηρούν το «**οι**».

αρτοποιός → αυτός που φτιάχνει άρτο (=ψωμί)

επιπλοποιός → αυτός που φτιάχνει έπιπλα

χρησιμοπο**ι**ώ → κάνω χρήση κάποιου πράγματος

7) ποιο ή πιο

Μάθαμε την ερωτηματική αντωνυμία ποιος-ποια-ποιο και μάθαμε ότι γράφεται πάντα με «οι»

π.χ. **Ποιος** είναι ο καλύτερος φίλος σου;

Ποια ταινία σου αρέσει;

Ποιο είναι το παιδί που ήταν δίπλα σου;

Συναντάμε όμως συχνά και τη λεξούλα «πιο» που γράφεται με «ι». Αυτό το «πιο» είναι η λεξούλα που χρησιμοποιούμε στις συγκρίσεις.

π.χ. Η Ευρώπη είναι **πιο** μικρή ήπειρος από την Ασία.

Η Κάτια είναι το **πιο** ψηλό κορίτσι της τάξης.

*Επομένως, όποτε συγκρίνουμε κάτι χρησιμοποιούμε τη λεξούλα «πιο» και όταν ρωτάμε τη λεξούλα «ποιο»

8) ποια ή πια

Την ερωτηματική αντωνυμία «ποια» συχνά την μπερδεύουμε με τη λεξούλα «πια». Βλέπουμε όμως ότι γράφονται διαφορετικά.

Με «οι» γράφεται η λέξη όταν ρωτάμε π.χ. **Ποια** είναι εκείνη η μελαχρινή κοπέλα;

Ενώ με «ι» γράφεται όταν η λέξη μπαίνει μετά από ρήμα ή επιφώνημα π.χ. Σταμάτα **πια!** Αμάν, **πια!**